

รู้เขารู้เรา...
รบก็ครั้งไม่มีคำว่าแพ้...
สิงคโปร์เลือดตัวที่ 11
ทางเศรษฐกิจที่น่ากลัว

สิงคโปร์

เลือดธุรกิจแห่งอาเซียน

กนอมศักดิ์ จิรายุสสวัสดิ์

ตัวอย่าง

หน้าปก
ประวัติ

สิงคโปร์เสรีธุรกิจแห่งอาเซียน

ถนนอมศักดิ์ จิรายุสวดี

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

ถนนอมศักดิ์ จิรายุสวดี

สิงคโปร์เสรีธุรกิจแห่งอาเซียน. -- กรุงเทพฯ : ปราชญ์, 2556.

224 หน้า

1. ธุรกิจ--สิงคโปร์. I. ชื่อเรื่อง.

650.095957

ISBN : 978-616-7448-61-9

จัดพิมพ์โดย

ปราชญ์ ปราชญ์ สำนักพิมพ์

บริษัท เพชรประกาย จำกัด

8 อาคารเพชรประกาย ถนนรามอินทรา

แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ 10510

โทรศัพท์ 0 2917 9955 # 204 โทรสาร 0 2917 9570

พิมพ์ที่

บริษัท คอนเซ็ปท์พรีนท์ จำกัด

42 ซอยจันทน์ 43 แยก 3 ถนนจันทน์

แขวงทุ่งวัดดอน เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120

จัดจำหน่ายโดย

บริษัท อมรินทร์ บู้ค เซ็นเตอร์ จำกัด

108 หมู่ที่ 2 ถนนบางกรวย-จตุรนต์

ต.มหาสวัสดิ์ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี 11130

โทรศัพท์ 0 2423 9999 โทรสาร 0 2449 9561-3

Homepage : <http://www.naiin.com>

ราคา 170 บาท

สำนักพิมพ์

ปราชญ์

รอบรู้สู่ปัญญา ด้วยปรัชญาแห่งปราชญ์

ประธานที่ปรึกษาเกิตติมศักดิ์

เผด็จ ฐิติพัฒน์ (พญาไม้)

ไพวงษ์ เตชะณรงค์

ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์

พล.ต.ท.ภาณุ เกิดลาภผล

พล.อ.ต.ฐิทัต จันทร์แก้ว

พ.อ.ม.ล.ภาณุพ ภาณุมาศ

เอนก หุตังคบดี

ปรีชา บุญยิกิตา

ที่ปรึกษากฎหมาย

ชนินทรวิชัย สำนักรักษ์ (น.บ.)

บรรณาธิการบริหาร

ราช รามัญ

บรรณาธิการ

อณูญ เชื้อไทย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ภาคจิรา พุกการ

บรรณาธิการ

นันทิชา อัยลา

ผู้เขียน

ถนอมศักดิ์ จิรายุสสวัสดิ์

ศิลปกรรม

บริษัท คีย์ ริชเนสส์ จำกัด

ออกแบบปก

บริษัท คีย์ ริชเนสส์ จำกัด

© สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามทำการลอกเลียนไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือ

นอกจากจะได้รับอนุญาตจาก ปราชญ์ สำนักพิมพ์

คำนำสำนักพิมพ์

สำหรับก้าวอย่างสำคัญสำหรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียนหรือ AEC ที่มาถึงในปี 2558 ประเมินว่าสิงคโปร์พร้อมแล้วทุกด้านเพราะเขาไม่เคยหยุดนิ่งต่อการพัฒนาโดยเฉพาะคน แม้จะเป็นเพียงเกาะเล็กๆ ก็ตาม ผู้เขียนอยากแนะนำประเทศเล็กๆ อย่างสิงคโปร์แต่ใหญ่ด้วยความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจว่า เขามีกลยุทธ์ในการพัฒนาคนพัฒนาประเทศการลงทุนอย่างไรบ้างจึงประสบความสำเร็จ

เพื่อที่ว่าคนไทยเราเองอาจจะลุกขึ้นมาพัฒนาตัวเองบ้างเพื่อการแข่งขันที่จะเกิดขึ้นในอนาคตผ่านหนังสือเล่มนี้ เชื่อว่าจะทำให้คุณผู้อ่านได้สาระมุมมองใหม่ๆ ในการลงทุนให้สอดคล้องกับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียนที่จะเกิดขึ้น

ราช รามัญ
บรรณาธิการ

คำนำนักเขียน

การรับมือกับการเปิดเสรีภายใต้กรอบ AEC ที่กำลังจะมาถึงแน่นอนว่ากลุ่มประเทศสมาชิก 10 ประเทศที่ประกอบด้วย ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย บรูไน พม่า เขมร เวียดนาม และลาว ที่ต่างปรับกระบวนการรวมตัวเป็นหนึ่งเดียวด้วยจุดขายที่โดดเด่นแตกต่างกันออกไป เพื่อเปิดประตูแลกเปลี่ยนทางการค้าระหว่างกัน โดยมีประชากรที่เปรียบเสมือนลูกค้ากว่า 600 คนในอาเซียนและนักลงทุนในแถบประเทศมหาอำนาจที่จะเข้ามา

ในจำนวน 10 ประเทศที่ว่านี้ ประเทศสิงคโปร์ดูเหมือนจะได้เปรียบและมีความพร้อมมากที่สุด แม้ว่าจะเป็นประเทศที่เล็กมากประเทศหนึ่งแต่ศักยภาพไม่เล็กกว่าใครในโลกที่น่าจับตาประเทศหนึ่ง จากจุดแข็งรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีสูงสุดของอาเซียนมีเสถียรภาพด้านการเมืองและเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งติดอันดับ 3 ของโลก

วันนี้สิงคโปร์กลายเป็นศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศ แรงงานมีน้อยแต่ทักษะสูงได้เปรียบด้านภาษาทั้งภาษาถิ่น มาเลเซีย จีนและอังกฤษ เรียกว่าเขาชำนาญด้านการจัดการทรัพยากรบุคคลสูงมาก สิ่งที่มีมองข้ามไม่ได้เขายังสร้างจุดขายทางธุรกิจจากภูมิประเทศที่ตั้งประเทศให้เอื้อต่อการเป็นศูนย์กลางเดินเรือจากเกาะเล็กที่โอบล้อมไปด้วยมหาสมุทรทำให้ต้องพัฒนาระบบขนส่งทางเรือรวมทั้งทางอากาศได้อย่างเป็นเลิศขณะที่ประเทศที่มีแผ่นดินใหญ่ๆ ยังไม่สามารถสร้างโครงข่ายด้านโลจิสติกส์ได้มากขนาดนี้ สิงคโปร์จึงน่าสนใจและติดตามอย่างแท้จริง

ถนอมศักดิ์ จิรายุสสวัสดิ์

TIGER OF ASIAN BUSINESS

สารบัญ

- 10 สอง...สิงคโปร์พีเอ็มเอเซียน
- 16 ทรรศน์บนดินน้อย...มุมมอง "คน" ไม่ค่อย
- 22 เศรษฐกิจโตติดขอบเวทีโลก
- 26 อีก 30 ปีสิงคโปร์รวยที่สุดในโลก
- 32 จุดยืนการเมือง....จุดยืนการพัฒนา
- 56 ศูนย์กลางการเงินโลก
- 66 โบรกเกอร์หุ้นตบเท้าเข้าไทย
- 72 จับตาธุรกิจประกัน

- 80 ฟุ้งเป้าทศวรรษ 21 ศูนย์กลางเศรษฐกิจอาเซียน
- 84 การศึกษาสร้างคน-คนสร้างประเทศ
- 92 มหานครแห่งเอเชีย
- 104 เป้าปี 2563 ฮับท่องเที่ยวเอเชีย
- 112 เทียบท่องเที่ยวสิงคโปร์-ไทย
- 118 ท่องคาสิในระดับชาติ
- 122 วิถีติดมีย่างสิงคโปร์ไม่สะเทือน
- 128 เจาะลึกกลยุทธ์สิงคโปร์
- 134 สิงคโปร์กับความเคลื่อนไหวด้านอสังหาฯ
- 144 อสังหาฯ แพงที่สุดในโลก
- 150 AEC กับผลกระทบอสังหาฯ ไทย
- 156 ความเคลื่อนไหวอสังหาฯ ย่านอาเซียน
- 162 บทเรียนการถือครองอสังหาฯ ของต่างชาติ
- 168 ความเชื่อเรื่องฮวงจุ้ยกับ AEC
- 174 เปิดเสรี...กับผลประโยชน์เออีซี
- 186 เสรีอาเซียนญี่ปุ่น-สิงคโปร์ได้ประโยชน์
- 190 การไล่ล่าของสิงคโปร์
- 196 เปิดเสรี 5 ด้าน ใครได้เปรียบ..เสียเปรียบ
- 200 การเตรียมพร้อมของสิงคโปร์
- 204 ทุนไทยลุยสิงคโปร์-คนรุ่นใหม่สนใจโรงแรม
- 210 ลงทุนอะไรดีในสิงคโปร์
- 214 ทำไมนักท่องเที่ยวขึ้นชอบสิงคโปร์

Singapore

TIGER OF ASIAN BUSINESS

ส่อง...สิงคโปร์ที่เบิมาอาเซียน

กระแสตื่นตัวของการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน หรือ เออีซีที่กำลังย่างก้าวเข้ามาในปี 2558 แน่นนอนว่า ประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ที่ประกอบด้วย สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ ไทย เขมร เวียดนาม ลาว พม่า และอินโดนีเซีย ต่างพร้อมทีมเตรียมความพร้อมรับปรากฏการณ์ใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกตามความคาดหวังด้วยการรวมกันเป็นหนึ่งและก้าวไปพร้อมๆ กันเพื่อต่อกรกับ

โดยเฉพาะ
ทั้งทรัพยากร
บุคคลที่จัดว่า
สำคัญยิ่งที่ถือ
ว่าเป็นตัวแปร
สำคัญในการ
ขับเคลื่อน
เศรษฐกิจ

ประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกา ยุโรป แม้กระทั่ง
จีน ญี่ปุ่น ที่อยู่ในแถบเอเชีย

โดยเฉพาะสิงคโปร์ ถูกจับตามากที่สุด จัดว่าเป็นพี่เบิ้ม
ใหญ่ในกลุ่มประชาคมอาเซียน 1 ใน 10 ประเทศเพราะ
มองว่ามีความพร้อมในทุกด้านมากกว่าใครๆ ในกลุ่ม

“

โดยเฉพาะ
ทั้งทรัพยากรบุคคลที่จัดว่าสำคัญ
ยิ่งที่ถือว่าเป็นตัวแปรสำคัญ
ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
นอกจากเขาจะพูดภาษาถิ่นแล้ว
ประชากรสิงคโปร์ส่วนใหญ่
ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สื่อสารกัน
โดยทั่วไป

”

โดยเฉพาะภาษาประจำชาติทางราชการ ถือว่าบุคลากร
ส่วนใหญ่แทบจะไม่ต้องเตรียมพร้อมอะไร เพราะภาษา
อังกฤษเขามีพื้นฐานจากเหง้าปลูกฝังอยู่แล้วยิ่งก้าวเข้า
สู่อีอีซีที่จะหลอมรวม 10 ประเทศเป็นหนึ่งเดียวแล้ว

เปลี่ยนการค้าการลงทุนระหว่างประเทศและการเปิดรับประเทศมหาอำนาจทั่วโลกที่จะเข้ามาสู่ประเทศสิงคโปร์ ไม่ใช่เฉพาะกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกัน ดังนั้นเรื่องภาษากลางอย่างภาษาอังกฤษเรียกว่าเขามีแต้มต่อ หากเทียบกับไทย และประเทศอื่น

ขณะที่คุณภาพของประชากรที่สิงคโปร์เน้นให้คนของเขามีการศึกษาที่ดีที่น่าประหลาดใจก็คือเขามีจิตสำนึกที่จะให้ความสำคัญกับเรื่องการศึกษาเป็นสำคัญ เรียกว่าตีตัวเองให้มีอนาคตที่ดี ใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิตให้โตแบบก้าวกระโดด

นับตั้งแต่เด็กเล็กๆ จนกระทั่งเรียนระดับมหาวิทยาลัยปริญญาตรีจนถึงปริญญาเอก นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการเรียนในรูปแบบการบริหารจัดการ เจาะลึกเชี่ยวชาญทางด้านการเงิน มุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจ

ดังนั้นจึงไม่แปลกที่คนของเขาจะมีคุณภาพเพราะเกิดการแข่งขันด้านการศึกษากันมากและแต่ละคนสำเร็จออกมามีความรู้ความสามารถรอบด้านรวมถึงภาษาอังกฤษที่เขา มีพื้นฐานอยู่เดิม

นอกจากภาษาอังกฤษที่ได้เปรียบประเทศอื่นในกลุ่มอาเซียน นักศึกษาของเขายังขยายพื้นฐานไปเรียนภาษาจีน ญี่ปุ่น ไทย ฝรั่งเศส ฯลฯ ที่โรงเรียน มหาวิทยาลัยเขามีหลักสูตรสอน อีกทั้งโรงเรียนที่เปิดสอนด้านภาษาโดยเฉพาะ

ที่สำคัญสื่อต่างๆ ของสิงคโปร์ที่นำเสนอออกมาทั้งสื่อโทรทัศน์ เคเบิล หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ล้วนเน้นการเผยแพร่สื่อสารสาระเพิ่มทักษะการเรียนรู้ของประชากรแทบทั้งสิ้น

“

ไม่ว่าจะเป็นข่าว

สารคดีด้านเศรษฐกิจ ด้านการเงินทางธนาคาร
การวิเคราะห์ทิศทางเศรษฐกิจของโลก
แบบเจาะลึก และเจาะลึกเศรษฐกิจ
การเงินการลงทุนของแต่ละประเทศ
ทฤษฎีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่างๆ
ที่ล้วนถ่ายทอดออกมาให้กับพลเมือง
ของประเทศทำให้เรียนรู้ทำความเข้าใจ
ข่าวไร้สาระอาชญากรรม แทบไม่มีให้เห็น

”

รวมถึงการฝึกให้คิดเป็นระบบแตกต่างจากสื่อในบ้านเรา

ที่เปิดไปช่องไหนหน้าไหน เล่มไหนก็มักจะเจอแต่ข่าวไร้สาระอาชญากรรมความเลื่อมของสังคมที่เสี่ยงต่อเยาวชนจะนำไปดำเนินชีวิตเป็นแบบอย่าง

เช่น การฉีปัดัน การค้ายาบ้ายาเสพติด ความทารุณโหดร้ายต่อคนที่อ่อนแอกว่า

ขณะเดียวกันเรื่องคอร์รัปชันแทบไม่เกิดขึ้นในสิงคโปร์ เนื่องจากกระทำความยากเพราะมีกฎหมายที่เข้มแข็ง ที่สำคัญจิตสำนึกของคนที่ดีค่อนข้างดี มีสปิริตมองไปข้างหน้าในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ซึ่งต่างจากสังคมประเทศอื่นโดยเฉพาะไทยที่เราอ่อนแอด้านคอร์รัปชัน

“

แน่นอนว่า

ความเป็นระเบียบมีวินัย

ของคนในประเทศของเขาถือว่า

สำคัญมากเพราะถูกปลูกฝังมา

ตั้งแต่บรรพบุรุษไม่แพ้คนญี่ปุ่น

”

ผู้เขียน

ได้ไปศึกษาดูงานที่ประเทศสิงคโปร์หลายครั้ง พบว่านอกจากความอลังการของเมืองบนเกาะเล็กๆ ที่มั่งคั่งแล้ว ความสะอาดของเมืองแทบไม่มีร่องรอยของสิ่งสกปรกเศษขยะให้เห็น เรียกว่าเขาร่วมมือร่วมใจกันเป็นหนึ่งเดียวที่จะทำให้บ้านเมืองของเขาสะอาด รักษาคุณภาพ

สิ่งแวดล้อมให้มีภาพลักษณ์ที่ดีที่พร้อมเปิดประเทศให้การต้อนรับนักท่องเที่ยว นักลงทุนต่างถิ่นตลอดเวลาและนี่คือเสน่ห์อย่างหนึ่งของ สิงคโปร์

ขณะเดียวกันอาจเป็นเพราะกฎหมายเขาเข้มงวด การที่พลเมืองกระทำผิดเรียกว่า โทษหนักสาหัส รุนแรง ส่งผลให้ไม่มีใครกล้ากระทำผิดโดยเฉพาะอาชญากรรม ยาเสพติดให้โทษ เรียกว่า มีข่าวคราวที่น้อยมาก ที่สำคัญเขายังช่วยกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ไม่มากให้คงอยู่ทั้งป่าไม้ ความใสสะอาดของแม่น้ำลำคลอง ■

Singapore

TIGER OF ASIAN BUSINESS

ทรัพยากรบนดินน้อย...มุมนึก "คน" ไม่ค่อย

ส่วนหนึ่งที่ทำให้สิงคโปร์มั่งคั่งขึ้นแบบก้าวกระโดดแม้จะเป็นประเทศเล็กๆ ที่นั่นต้องยอมรับว่าประชาชนเขามีความคิดมุมมองที่ทำอะไรให้ประเทศโตไปข้างหน้าไม่ขัดแย้งขัดขากัน ไม่มีการเมืองที่ขัดแย้งแข่งขันกันวุ่นวายเหมือนกับประเทศไทยที่มักแบ่งฝักแบ่งฝ่ายส่งให้ประเทศเขาพัฒนาได้อย่างรวดเร็วตามนโยบายรัฐบาลโดยไม่สะดุดติดขัดไม่มีการเดินขบวนประท้วงปิดถนนใช้ความรุนแรงจน

**สิงคโปร์ทำ
ทุกอย่างเพื่อ
ประชากร คน
บริหารคือคน
ที่ทำงานหนัก
เพื่อประเทศ**

เกิดจรรยาจรล เพราะอย่างทีบอกกกฎหมายเขารุนแรงแต่
เหนือสิ่งอื่นใดคนของเขามีวินัย ส่งผลให้นักลงทุนใน
บ้านเขาดลอดจนการเดินทางเข้ามาลงทุนของต่างชาติ
เป็นไปได้อย่างลื่นไหล ไม่ต้องเกรงกลัวว่านโยบายจะ
เปลี่ยนเหมือนในไทยที่มักเปลี่ยนนโยบายใหม่ทุกครั้ง
และละนโยบายยุคเก่าของรัฐบาลเก่าๆ ในชั่วตรงข้าม
ออกไปและนั่งนับหนึ่งใหม่ส่งผลให้นักลงทุนทั้งใน
ประเทศและต่างชาติเกิดความสับสนและหวั่นเกรงถึง
ความไม่มั่นคงในการลงทุนอยู่ตลอดเวลา

แม้คนทั่วโลกมักสงสัยและตั้งคำถามว่าทำไมสิงคโปร์
จึงเจริญกว่าไทยและเจริญกว่าใครๆ ในอาเซียนแถมยัง
เติบโตแบบก้าวกระโดดล้ำหน้าประเทศในแถบยุโรป
หลายประเทศ ทั้งๆ ที่ประเทศเขามีทรัพยากรธรรมชาติ
แสนน้อย พื้นที่ก็น้อย แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงาม
ตามธรรมชาติก็น้อย หรือแทบจะไม่มี เมื่อเทียบกับเมือง
ไทยนั้นผิดกันราวฟ้ากับดิน เรียกว่าไทยเรามีอาณาเขต
ภูมิประเทศที่กว้างใหญ่ไพศาล ในน้ำมีปลา ในนามี
ทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์

แต่สิงคโปร์เป็นเกาะเล็กๆ อยู่ท่ามกลางมหาสมุทรหันไป
ทางไหนก็ทะเล บนบกหรือพื้นดินมีทรัพยากรไม่มาก

แต่เขากลับเห็นคุณค่าเรียกว่า ช่วยกันดูแลทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้คงอยู่ต่อไป ไม่ทำลายหาประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้อง ขณะเดียวกันเขายังช่วยกันเติมเต็มธรรมชาติให้เพิ่มมากขึ้น และนี่คือความเข้มแข็งของความคิด ประชากรที่เดินไปในทิศทางเดียวกับรัฐบาล ส่งผลให้เขามีความคิดและจิตใจที่พัฒนาอย่างแข็งแกร่งไม่ยอมแพ้แม้ประเทศจะเล็กและเขามุ่งมั่นว่าประเทศเขาต้องรุ่งเรืองเติบโต เมื่อประเทศเศรษฐกิจโตได้เงินในกระเป๋าคุณภาพชีวิตก็ดีขึ้น

ถ้าคิดเชิงเปรียบเทียบ สิงคโปร์เหมือนลูกคนจนที่มีมรดกคือทรัพยากร ต้นทุนน้อยมาก ไทยก็เป็นลูกเจ้าสัว ที่มีมรดก กิจการต่าง ๆ รอให้เราบริหารถลุงอย่างมันมือทุกวัน เมื่อสิงคโปร์ยกฐานะจากลูกยากมาเป็นมหาเศรษฐีภายในระยะเวลา 45 ปี แต่ไทยกำลังจะตกต่ำจากลูกเจ้าสัวเป็น กรรมกรหาเช้ากินค่ำ

สรุปว่า สิงคโปร์เจริญกว่าไทยคือ ภาวะผู้นำของผู้ปกครองระดับของชาติ รู้จุดแข็งจุดอ่อนของประเทศตนเองมีวิสัยทัศน์ และสื่อสารวิสัย ให้ทุกคนเห็นด้วย และคล้อยตาม กล้าตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกต้องโดยไม่ลังเล หรือกลัวจะขัดผลประโยชน์ ชื่อสัตย์ โปร่งใส ยุติธรรม มีความคิดเชิงระบบ เขาทำทุกอย่างอย่างเป็นระบบ อย่างเช่น ระบบสวัสดิการคนจน

ที่สำคัญรัฐบาลสิงคโปร์เขาขีดเส้นความจนไว้ที่ 2,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อเดือน หรือประมาณที่ 46,000 บาทต่อเดือน คนเหล่านี้จะได้รับ

การช่วยเหลือค่าน้ำประปา ค่าไฟ รวมทั้งเงินช่วยค่าครองชีพ แต่เขาจะเสียสิทธิในการกู้ยืมเงินจากธนาคาร ไม่สามารถขอบัตรเครดิต และทุกๆ 6 เดือน เขาต้องไปชี้แจงว่าเขายังจนอยู่ ก็จะได้รับ的帮助เหลือต่อไป

“

แต่คนของเขาไม่อยากเป็นคนจน
ไม่เหมือนบางประเทศที่รอแต่การช่วยเหลือ
ทรัพยากรมนุษย์ คนที่นั่นมีระเบียบ วินัย
โดยที่ไม่ต้องมีใครมายื่นเฟ้่า ชู่ว่าจะจับ
เขาข้ามถนนตรงทางข้าม ทั้งขยะลงตรงถัง
เข้าแถวรับบริการ คนของเขาใฝ่ศึกษาพัฒนาตนเอง
มีหลักสูตรระยะสั้นแทบทุกสุดสัปดาห์
เพื่อพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ
ชอบอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์มากกว่า
เอาแต่บันเทิง

”

ที่สำคัญคนสิงคโปร์ยังให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ
พัฒนาตนเองจนพูดภาษาอังกฤษได้ดี พบพนักงานท่องเที่ยวก็พยายาม
ช่วยเหลือ บอกข้อมูล และที่สำคัญภูมิใจที่จะเล่าเรื่องดีๆ ของประเทศ
ให้นักท่องเที่ยวฟังและนี่แหละคือวิธีการพัฒนาประเทศสิงคโปร์ไปใน